

Regelink
Ecologie & Landschap

Ecologische quickscan

Zwaaikom Oosterhout

In het kader van de Wet natuurbescherming en Natuurnetwerk Nederland

Colofon

Tekst, foto's en samenstelling	R.C. Cillekens
In opdracht van	Gemeente Oosterhout
Naam opdrachtgever	N.Verhoeks-Vaessen
Rapportnummer	RA17472-01
Status rapport	Definitief
Datum oplevering rapport	29 januari 2018
Aantal pagina's	41
Collegiale toets	J.A. Slagt & P.T. Twisk
Wijze van citeren	Cillekens, R., 2018. Ecologische quickscan Zwaaiikom Oosterhout. In het kader van de Wet natuurbescherming en Natuurnetwerk Nederland. Rapport RA17472-01, Regelink Ecologie & Landschap, Mheer.

Regelink
Ecologie & Landschap

Regelink Ecologie & Landschap

Papenweg 5

6261 NE Mheer

085-7737676

info@regelink.net

www.regelink.net

Lid Netwerk Groene Bureaus

Inhoudsopgave

1. Inleiding	5
1.1 Aanleiding	5
1.2 Doel	5
1.3 Leeswijzer	6
2. Wet- en regelgeving	7
2.1 Wet natuurbescherming	7
2.2 Natuurnetwerk Nederland	10
2.3 Wet dieren	11
3. Werkwijze	12
4. Omschrijving plangebied	13
4.1 Ligging	13
4.2 Beschrijving	13
4.3 Aanwezige ecotopen	14
5. Resultaten	15
5.1 Beschermd gebied (Natura 2000 en NNN)	15
5.2 Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn	15
5.3 Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn	16
5.4 Beschermingsregime andere soorten	18
5.5 Bescherming van houtopstanden	21
6. Bestemmingsplanherziening	22
7. Toetsing en effectbeoordeling	23
7.1 Beschermd gebied (Natura 2000 en NNN)	23
7.2 Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn	23
7.3 Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn	24
7.4 Beschermingsregime andere soorten	25
7.5 Bescherming van houtopstanden	26
8. Conclusies	27
8.1 Beschermd gebied (Natura 2000 en NNN)	27
8.2 Beschermd gebied	27

8.3	Bescherming van houtopstanden	28
8.4	Samenvatting	28
9.	Bronnen	30
9.1	Literatuur	30
9.2	Websites	30
Bijlage 1.	Foto-impressie plangebied	32
Bijlage 2.	Vogelsoorten met jaarrond beschermdde nesten	39
Bijlage 3.	Vrijstelling per provincie	41

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente Oosterhout is van plan om voor plangebied Zwaaiikom, gelegen in Oosterhout, het bestemmingsplan te herzien. Woningbouw was volgens het bestemmingsplan al mogelijk. Door de herziening worden de woningbouwplannen alleen aangepast. Een bestemmingsplanherziening is alleen mogelijk indien dit niet in strijd is met Wet- en regelgeving, inclusief natuurwetgeving. Uitvoering van de woningbouw is pas mogelijk indien vastgesteld is dat hierbij geen negatieve effecten optreden ten aanzien van beschermde soorten en gebieden (Natura 2000 en Natuurnetwerk Nederland, kortweg NNN). Tevens is het volgens nationale regelgeving in sommige gevallen verplicht om melding te doen van het kappen van houtopstanden.

Bescherming van Natura 2000-gebieden, soorten en houtopstanden wordt in Nederland vanaf 1 januari 2017 geregeld via de Wet natuurbescherming. Het beleid rond NNN is vastgelegd in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) en heet hier formeel EHS.

Deze rapportage geeft een eerste inschatting van het effect op beschermde gebieden, geeft aan welke beschermde flora en fauna mogelijk voorkomen in het plangebied en wat de effecten van de bestemmingsplanherziening hierop zijn. Wanneer effecten op beschermde gebieden mogelijk aan de orde zijn en of wanneer de aanwezigheid van beschermde flora en fauna niet afdoende kan worden aangetoond of uitgesloten, is er nog aanvullend onderzoek nodig.

1.2 Doel

Met deze quickscan worden de volgende vragen beantwoord:

- Wat is de ligging van het plangebied ten opzichte van beschermde gebieden (Natura 2000 en NNN)?
- Welke beschermde flora en fauna komen potentieel voor in het plangebied?
- Heeft de bestemmingsplanherziening mogelijk een effect op beschermde gebieden (Natura 2000 en NNN)?
- Heeft de bestemmingsplanherziening mogelijk een effect op de potentieel aanwezige beschermde flora en fauna?
- Heeft de bestemmingsplanherziening betrekking op houtopstanden die onder de Wet natuurbescherming beschermd zijn?
- Houdt het uitvoeren van de bestemmingsplanherziening mogelijk een overtreding van de verbodsbepalingen van de Wet Natuurbescherming in?
- Is er voor de effecten op beschermde gebieden een nadere toetsing nodig?
- Naar welke soorten en voor deze soorten belangrijke functies is eventueel aanvullend onderzoek nodig?

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt de relevante wet- en regelgeving toegelicht. Hoofdstuk 3 beschrijft werkwijze en inspanning, en in hoofdstuk 4 volgt een beschrijving van het plangebied. In hoofdstuk 5 worden de resultaten van het veld- en literatuuronderzoek gepresenteerd. De bestemmingsplanherziening wordt in hoofdstuk 6 omschreven. In hoofdstuk 7 worden vervolgens de mogelijke effecten van de bestemmingsplanherziening getoetst aan NNN en de Wet Natuurbescherming. In hoofdstuk 8 zijn de conclusies en aanbevelingen opgenomen. Tevens is een korte bronnenlijst opgenomen (hoofdstuk 9).

2. Wet- en regelgeving

2.1 Wet natuurbescherming

2.1.1 Algemeen

Op 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden. Deze wet is de Nederlandse implementatie van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn, aangevuld met nationale bepalingen. De Wet natuurbescherming vervangt de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en faunawet en de Boswet. De Wet natuurbescherming kent drie pijlers, namelijk:

- bescherming van Natura 2000-gebieden,
- bescherming van soorten,
- bescherming van houtopstanden.

Daarnaast is er een belangrijke plaats ingeruimd voor de zorgplicht (artikel 1.11). Vanuit deze zorgplicht moeten handelingen achterwege blijven waarvan men kan vermoeden zij nadelige gevolgen kunnen hebben voor beschermde gebieden of soorten.

In dit hoofdstuk volgt een eenvoudige weergave van de essentie van de Wet natuurbescherming, voor zover deze betrekking heeft op ruimtelijke ontwikkelingen en festiviteiten. Verbodsartikelen worden voor de leesbaarheid vereenvoudigd weergegeven. Raadpleeg voor de exacte formulering de wetstekst (<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2016-34.html>).

2.1.2 Bescherming Natura 2000-gebieden

Vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn hebben de lidstaten de verplichting om speciale beschermingszones aan te wijzen. Deze speciale beschermingszones heten Natura 2000-gebieden. Elk Natura 2000-gebied heeft instandhoudingsdoelstellingen ten aanzien van:

- leefgebieden voor vogelsoorten, voor zover nodig voor de uitvoering van de Vogelrichtlijn, en/of
- natuurlijke habitats en de habitats van soorten, voor zover nodig voor de uitvoering van de Habitatrichtlijn.

Verboden (volgens artikel 2.7, lid 2) is elke activiteit (in de wet: project of handeling) zowel binnen als buiten een Natura 2000-gebied die, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen:

- de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in dat gebied kan verslechteren of,
- een significant verstorend effect kan hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen.

De activiteit kan alleen doorgang vinden als Gedeputeerde Staten van de provincie waarin de activiteit plaatsvindt een vergunning verlenen. Voor diverse werkzaamheden in nationaal belang

(zoals werkzaamheden rond de hoofdspoorwegen) is de minister van Economische Zaken bevoegd gezag.

2.1.3 Bescherming van soorten

De Wet natuurbescherming kent drie beschermingsregimes:

- beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn,
- beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn,
- beschermingsregime andere soorten.

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Onder het beschermingsregime Vogelrichtlijn vallen alle van nature in Nederland in het wild levende vogels. Op basis van artikel 3.1 is het verboden om:

1. opzettelijk vogels te doden of te vangen;
2. opzettelijk vogelnesten, -rustplaatsen en -eieren te vernielen of te beschadigen of vogelnesten weg te nemen;
3. eieren van vogels te rapen en deze onder zich te hebben;
4. opzettelijk vogels te storen.

Het verbod om vogels opzettelijk te storen geldt niet wanneer dit niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de betreffende soort. Bij werkzaamheden in het broedseizoen kan het verlaten van nesten als gevolg van verstoring leiden tot het indirect doden van dieren of het aantasten van de functionaliteit van nesten en dus tot een overtreding van artikel 3.1, lid 1 en 2.

De vogelsoorten die jaar op jaar gebruik maken van hetzelfde nest zijn verdeeld over vier categorieën waarvan de nesten een jaarronde bescherming genieten. Ook is er een vijfde categorie van vogels waarvan een inventarisatie van de nesten gewenst kan zijn (zie Bijlage 2).

Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Onder het beschermingsregime Habitatrichtlijn vallen

alle dieren uit:

- de Habitatrichtlijn, bijlage IV, onderdeel a,
- het Verdrag van Bern, bijlage II,
- het Verdrag van Bonn, bijlage I,

en alle planten uit:

- de Habitatrichtlijn, bijlage IV, onderdeel b,
- het Verdrag van Bern, bijlage I.

Volgens artikel 3.5 is het verboden om, voor zover het soorten betreft uit bovenstaande bijlagen:

1. opzettelijk dieren te doden of te vangen;
2. opzettelijk dieren te verstoren;
3. opzettelijk eieren van dieren te vernielen of te rapen;
4. voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen;
5. opzettelijk planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied te plukken, te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

In de genoemde bijlagen van de verdragen van Bern en Bonn staan ook diverse vogelsoorten genoemd. Dit betekent dat voor deze soorten het (ver)storen ook verboden is wanneer dit geen effect heeft op de instandhouding van de betreffende soort.

Beschermingsregime andere soorten

Onder het 'beschermingsregime andere soorten' vallen een aantal soorten waarvoor er geen Europese verplichting ligt tot bescherming. Nederland geeft zo uitvoering aan de algemene verplichting van het Biodiversiteitsverdrag om de staat van instandhouding van dier- en plantensoorten te beschermen.

Volgens artikel 3.10. is het verboden om, voor zover het soorten uit deze lijst betreft:

1. opzettelijk dieren te doden of te vangen;
2. voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen;
3. opzettelijk planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied te plukken, te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Onder dit beschermingsregime vallen ook een groot aantal zeer algemene zoogdieren en amfibieën. Een groot deel van deze algemene soorten zijn door de provincies en het ministerie van EZ voor ruimtelijke ontwikkelingen vrijgesteld van de Wet natuurbescherming (zie Bijlage 3).

Ontheffing en vrijstellingen

Ontheffingen worden verleend door de Minister van Economische zaken of Gedeputeerde Staten, en geven een initiatiefnemer de mogelijkheid om onder voorwaarden de wet te overtreden. Vrijstellingen worden gegeven door de Minister van Economische zaken of Provinciale Staten en beschrijven handelingen en situaties waarin de wet niet van toepassing is.

Ontheffing voor het overtreden van de verbodsbepalingen of het verkrijgen van een vrijstelling kan alleen wanneer er:

- geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- geen negatief effect is op de staat van instandhouding van de soort;
- en er voldaan is aan de in de wet genoemde belangen (artikel 3.3, lid 4b, artikel 3.8, lid 5b en artikel 3.10, lid 2).

Voor het beschermingsregime overige soorten is het voldoende als er voldaan wordt aan een in de wet genoemd belang.

2.1.4 Bescherming van houtopstanden

Een houtopstand beslaat een oppervlakte van 10 are of meer, of bestaat uit een rijbeplanting van meer dan twintig bomen, gerekend over het totaal aantal rijen.

Volgens artikel 4.2 vallen buiten de bescherming houtopstanden:

- houtopstanden binnen door de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom houtopstanden;
- houtopstanden op erven of in tuinen en fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- naaldbomen bedoeld als kerstbomen en niet ouder dan twintig jaar en kweekgoed;
- uit populieren of wilgen bestaande wegbeplantingen, beplantingen langs waterwegen en eenrijige beplantingen langs landbouwgronden;
- het dunnen van een houtopstand;
- uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa en die:
 - ten minste eens per tien jaar worden geoogst;
 - bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid bestaande uit een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter;
 - zijn aangelegd na 1 januari 2013.

Volgens artikel 4.2 is het verboden een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen zonder daar melding van te doen bij Gedeputeerde Staten. Dit geldt niet voor het periodiek vellen van griend- of hakhout. Binnen drie jaar moet het gevelde deel weer zijn herplant.

Vrijstellingen gelden er wanneer het vellen gebeurt middels een goedgekeurde gedragscode of de werkzaamheden voortvloeien uit instandhoudingsdoelstellingen voor Natura 2000-gebieden of nodig zijn voor aanleg en het onderhoud van brandgangen op natuurterreinen.

2.2 Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN; voorheen Ecologische Hoofdstructuur (EHS)) bestaat uit planologisch beschermde gebieden die zijn aangewezen om ecologische verbindingen te realiseren tussen belangrijke natuurgebieden. Deze natuurgebieden en de verbindingen daartussen vormen samen een ecologisch netwerk. De wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN mogen niet door een bestemmingsplanherziening worden aangetast. Alle (mogelijke) effecten van een voorgenomen bestemmingsplanherziening moeten daarop dan ook worden getoetst. De provincie waarbinnen het plangebied valt geeft invulling aan het NNN en is daartoe het bevoegd gezag. Voor meer informatie

over het NNN en het toetsingskader zie <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/natuur-en-biodiversiteit/natuurnetwerk-nederland>.

2.3 Wet dieren

De Wet natuurbescherming kent geen verbod op het verwonden van dieren. Dit is namelijk al verboden in de Wet dieren. Volgens artikel 2.1 van de Wet dieren, eerste lid, is het namelijk verboden om:

- zonder redelijk doel of met overschrijding van hetgeen ter bereiking van zodanig doel toelaatbaar is, bij een dier pijn of letsel te veroorzaken dan wel de gezondheid of het welzijn van het dier te benadelen.

De Wet dieren kent een ontheffingsmogelijkheid, maar alleen als het belang van het welzijn van dieren zich er niet tegen verzet. Een ontheffing is niet nodig wanneer vaststaat dat het mogelijk verwonden van dieren een 'redelijk doel' dient, of 'noodzakelijk' is. In deze rapportage wordt niet getoetst aan de Wet dieren.

3. Werkwijze

De volgende methoden zijn bij het onderzoek gebruikt:

1. Op 7 september 2017 werd plangebied Zwaaiikom Oosterhout door R. Cillekens bezocht. Daarbij werden de in het plangebied aanwezige ruimtelijke structuren en ecotopen met behulp van de volgende instrumenten geïnventariseerd:
 - verrekijker,
 - fotocamera.
2. De ligging van het plangebied ten opzichte van nabijgelegen beschermde gebieden (Natura 2000- en NNN) werd opgezocht.
3. Door middel van literatuuronderzoek werd onderzocht welke beschermde flora en fauna in de ruime omgeving van het plangebied recentelijk zijn waargenomen. Hierbij werd gebruik gemaakt van waarnemingen uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF), aangevuld met gegevens uit relevante recente verspreidingsatlassen en actuele websites.
4. Aan de hand van het veldbezoek en het literatuuronderzoek werd op grond van *expert judgement* een inschatting gemaakt van de beschermde flora en fauna met bijbehorende functies die in het plangebied (kunnen) voorkomen.
5. In samenspraak met de opdrachtgever werd de bestemmingsplanherziening in kaart gebracht en omschreven.
6. Op grond van de beschreven bestemmingsplanherziening werd:
 - bepaald of negatieve effecten op beschermde gebieden op voorhand zijn uit te sluiten of dat hiervoor nog een aanvullende toetsing noodzakelijk is;
 - een inschatting gemaakt van de redelijkerwijs te verwachten negatieve effecten op de (potentieel) aanwezige beschermde soorten en functies;
 - bepaald of de bescherming van houtopstanden aan de orde is.

4. Omschrijving plangebied

4.1 Ligging

Het plangebied is gelegen in Zwaaiikom Oosterhout, in de provincie Noord-Brabant. In Figuur 1 is de begrenzing van het plangebied weergegeven. Het plangebied wordt aan de zuidzijde begrensd door de Wilhelminalaan, aan de westzijde en deels (voor het gedeelte ten westen van de Zwaaiikom) aan de noordzijde door het Wilhelminakanaal, aan de noordzijde (voor het gedeelte ten oosten van de Zwaaiikom) door de Kanaalstraat, en aan de oostzijde door de Van Liedekerkestraat.

Figuur 2. Ligging van het plangebied, met de begrenzing in rood aangegeven. © Dienst voor het kadaster en de openbare registers, Apeldoorn, 2018.

4.2 Beschrijving

Het plangebied kan in een oostelijk en een westelijk deel gesplitst worden door het water dat de Zwaaiikom wordt genoemd. De oostkant (de zogenaamde Vaste Wal) bestaat uit industrieterrein, met een voormalige bouwstoffenhandel en een betonfabriek. Verder bestaat dit gebied vooral uit woningen. Woningbouw is op een gedeelte van de Vaste Wal gepland, op het zogenaamde

Twickelterrein. Het westelijk deel, ook wel Het Eiland genoemd, is vooral agrarisch in gebruik, heeft een jachthaven in het zuidelijk deel en biedt onderdak aan een scoutingclub en handboogvereniging. In het noordelijk deel van het plangebied ligt nog een voormalige vuilstortplaats. Voor het overige bestaat het Eiland uit een paar groene stroken met opgaande begroeiing, die vooral aan de randen van het gebied en in het noordelijk deel liggen. De oostrand bestaat uit een bos met als overstaanders ratelpopulieren.

4.3 Aanwezige ecotopen

Binnen het plangebied zijn de volgende ecotopen aanwezig (zie ook Bijlage 1):

- droog, extensief beheerd grasland;
- breed, diep stilstaand water (> 2 meter breed, > 1 meter diep);
- dikke ratelpopulieren (diameter borsthoogte > 25 cm), mogelijk met holtes;
- dikke Zomereik (diameter borsthoogte > 25 cm), zonder holtes;
- opgaande houtige begroeiing, bestaande uit hazelaar (*Corylus avellana*), wilde lijsterbes (*Sorbus aucuparia*), wilde liguster (*Ligustrum vulgare*), kardinaalsmuts (*Euonymus europaeus*) en grauwe wilg (*Salix cinerea*).

5. Resultaten

5.1 Beschermd gebieden (Natura 2000 en NNN)

Het Natura 2000-gebied dat het dichtste bij het plangebied ligt is 'Biesbosch'. Dit gebied ligt op een afstand van meer dan 7 km van het plangebied.

Het plangebied ligt voor een gedeelte in het Natuurnetwerk Brabant (NNB) zoals op onderstaande Figuur 2 is weergegeven. Op land is het pakket N16.01 (Droog bos met productie) als beheerpakket opengesteld. In het water in de Zwaikom is het pakket N04.02 (Zoete Plas) opengesteld. Bovendien maakt het water deel uit van de Ecologische Verbindingszone (EVZ) 'Wilhelminakanaal'.

Figuur 3. Ligging van het plangebied (rood omkaderd) t.o.v. het NNN (oranje gearceerd) © Dienst voor het kadaster en de openbare registers, Apeldoorn, 2017.

5.2 Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Vogelsoorten met vaste rust- en/of verblijfplaatsen (categorie 1-4) zijn mogelijk binnen het plangebied aanwezig. Te verwachten jaarrond beschermde nesten kunnen van vogelsoorten zijn die in gebouwen onder bijvoorbeeld dakpannen broeden, zoals huismus (*Passer domesticus*) en gierzwaluw (*Apus apus*). Ook sperwer (*Accipiter nisus*), buizerd (*buteo buteo*) en ransuil (*Asio otus*) zijn niet uit te sluiten in dit halfopen landschap, waarbij er voldoende gelegenheid is om te nestelen.

Van de vogels uit categorie 5 kunnen worden verwacht: ekster (*Pica pica*), koolmees (*Parus major*), pimpelmees (*Cyanistes caeruleus*) en spreeuw (*Sturnus vulgaris*).

Hiernaast kunnen binnen het plangebied zangvogels aanwezig zijn die in tuinen en stedelijk gebied broeden (zoals merel (*Turdus merula*), heggenmus (*Prunella modularis*) en winterkoning (*Troglodytes troglodytes*)) en overige vogels die broeden in gebouwen onder bijvoorbeeld dakpannen, zoals kauw (*Coloeus monedula*).

De aanwezigheid van vogels zoals genoemd in de verdragen van Bonn en Bern kan niet worden uitgesloten. Deze soorten vallen zowel onder het beschermingsregime Vogelrichtlijn als het beschermingsregime Habitatrichtlijn. Voor deze soorten geldt dat ze niet opzettelijk mogen worden verstoord, ongeacht hun staat van instandhouding.

5.3 Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

5.3.1 Planten

Liggende raket (*Sisymbrium supinum*) en zomerschroeforchis (*Spiranthes aestivalis*) zijn verdwenen uit Nederland. Kleine vlotvaren (*Salvinia natans*) komt van nature in Nederland niet voor. Alle recente meldingen zijn terug te voeren op weggegooide aquariumplanten. Geel schorpioenmos (*Hamatocaulis vernicosus*) is een soort van kalkarme, ijzerrijke moerassen, en tonghaarmuts (*Orthotrichum rogeri*) komt vooral voor in jonge wilgenbossen en in jonge aanplant van zomereik. Drijvende waterweegbree (*Luronium natans*) is een soort van helder, voedselarm tot matig voedselrijk, zwak zuur water en kruipend moerasscherm (*Apium repens*) is een soort van zwak zure veen- of kleibodems, die 's winters ondiep overstromd worden. Groenknolorchis (*Liparis loeselii*) tenslotte is een soort van natte duinvalleien en trilvenen. Gezien de biotopen in het plangebied kan de aanwezigheid van al deze soorten redelijkerwijs worden uitgesloten.

5.3.2 Zoogdieren

Vleermuizen

Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor een aantal soorten vleermuizen. In 2015 heeft Bureau Mertens nader onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van vleermuizen in het plangebied. Uit het eindrapport 'Vleermuizen en broedvogels ter plaatse en direct rond de Zwaai kom te Oosterhout' blijkt dat er een aantal vleermuizen binnen het plangebied zijn aangetroffen welke foerageergebied hebben waar regelmatig gebruik van wordt gemaakt. Lijnvormige elementen zijn aanwezig in de vorm van enkele houtsingels en de wateren rondom het plangebied, maar niet zeker is of ze als vliegroute gebruikt worden.

In het plangebied zijn de volgende soorten waargenomen: gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*), laatvlieger (*Eptesicus serotinus*) en watervleermuis (*Myotis daubentonii*). Van een aantal andere soorten kan niet uitgesloten worden dat ze ook in het plangebied aanwezig zijn.

Tabel 1 is weergegeven welke functies van bovengenoemde soorten mogelijk voorkomen.

Tabel 1. De potentieel voorkomende soorten vleermuizen en functies.

	zomerverblijfplaats	kraamverblijfplaats	paarverblijfplaats	winterverblijfplaats	vliegroute	foeragegebied
gewone dwergvleermuis	X	X	X	X	X	X
ruige dwergvleermuis	X		X		X	X
kleine dwergvleermuis	X		X			X
rosse vleermuis	X	X	X			X
Watervleermuis	X	X	X			X
bosvleermuis	X		X			X
laatvlieger	X	X			X	X
gewone grootoorvleermuis	X	X	X		X	X
meervleermuis	X	X			X	X
Baardvleermuis	X				X	X

Bever en otter

In het plangebied zijn geen sporen van otter (*Lutra lutra*) of bever (*Castor fiber*) aangetroffen. De aanwezigheid van beide soorten kan hiermee redelijkerwijs worden uitgesloten.

Hamster, hazelmuis en noordse woelmuis

Het verspreidingsgebied van hamster (*Cricetus cricetus*) en hazelmuis (*Muscardinus avellanarius*) is beperkt tot Zuid-Limburg. Voor de noordse woelmuis (*Microtus oeconomus*) geldt dat deze soort een zeer natte, kruidenrijke vegetatie behoeft en dat de verspreiding zich beperkt tot de lage, natte delen van Nederland. Derhalve kan worden gesteld dat binnen het plangebied geen van de genoemde soorten voorkomen.

Overige zoogdieren

De overige onder de Habitatrichtlijn vallende in Nederland voorkomende zoogdieren betreffen of zeezoogdieren of slechts zelden in Limburgse bossen waargenomen soorten (wilde kat (*Felis silvestris*) en lynx (*Lynx lynx*) en de in Nederland slechts zwervend aangetroffen wolf (*Canis lupus*)). Derhalve kan worden gesteld dat binnen het plangebied geen onder dit beschermingsregime vallende overige zoogdieren voorkomen.

5.3.3 Reptielen

Het plangebied ligt ver buiten het bekende verspreidingsgebied van muurhagedis (*Lacerta muralis*), en gladde slang (*Coronella austriaca*) en voldoet niet aan de biotoopeisen van zandhagedis (*Lacerta agilis*) (schrале halfopen vegetatie met kleine open zandplekjes). Derhalve kan worden gesteld dat binnen het plangebied geen onder dit beschermingsregime vallende reptielen voorkomen.

5.3.4 Amfibieën

In het plangebied is weliswaar open water aanwezig, maar is dit water te diep om een geschikt voortplantingsbiotoop te zijn. In de directe omgeving is het voorkomen van de rugstreeppad bekend. De rugstreeppad staat bekend als een mobiele soort die een aantal kilometer makkelijk kan overbruggen. Het is dan ook niet met zekerheid uit te sluiten dat de rugstreeppad niet in het gebied voor komt. Andere beschermde amfibieën zijn niet in de omgeving waargenomen. De aanwezigheid van andere, overwinterende amfibieën kan daarom redelijkerwijs worden uitgesloten.

5.3.5 Vissen

In het plangebied is een watergang aanwezig. De onder dit beschermingsregime vallende vissen zijn rivier-optrekkende zoutwatersoorten die niet of nauwelijks in Nederland worden aangetroffen. De aanwezigheid van onder dit beschermingsregime vallende vissen kan daarom redelijkerwijs worden uitgesloten.

5.3.6 Vlinders en libellen

In het plangebied komen geen voedselarme wateren of vegetaties voor die geschikt zijn als leefgebied voor onder dit beschermingsregime vallende libellen en dagvlinders. De aanwezigheid van onder dit beschermingsregime vallende libellen en vlinders kan daarom redelijkerwijs worden uitgesloten.

5.3.7 Overige ongewervelden

Oeveraas (*Palingenia longicauda*), juchtleerkever (*Osmoderma eremita*) en Bataafse stroommossel (*Unio crassus*) zijn uit Nederland verdwenen. Van de vermiljoenkever (*Cucujus cinnaberinus*) zijn slechts enkele populaties bekend uit het oostelijke gedeelte van Noord-Brabant nabij Maarheeze. In verband met het ontbreken in het plangebied van veensloten en vennen met schoon water kan de aanwezigheid van andere onder dit beschermingsregime vallende overige ongewervelden redelijkerwijs worden uitgesloten.

5.4 Beschermingsregime andere soorten

5.4.1 Planten

Op grond van de voedselrijke omstandigheden ter plekke en de gave muren van de boerderij en schuur worden geen beschermde planten verwacht. Ook werden tijdens het veldbezoek geen beschermde planten aangetroffen.

5.4.2 Zoogdieren

Slaapmuizen

Het verspreidingsgebied van de eikelmuis (*Eliomys quercinus*) beperkt zich tot specifieke gebieden in Zuid-Limburg. De soort kan voor het plangebied worden uitgesloten.

Ware muizen

De verspreidingsgebied van grote bosmuis (*Apodemus flavicollis*) beperkt zich tot de oostgrens van Nederland en ligt derhalve buiten het plangebied. Voor de overige ware muizen geldt dat zij door de provincie Noord-Brabant voor ruimtelijke ingrepen zijn vrijgesteld van de Wet natuurbescherming.

Spitsmuizen

Het verspreidingsgebied van de veldspitsmuis (*Crocidura leucodon*) omvat Twente en Zeeuws-Vlaanderen en ligt derhalve buiten het plangebied. De waterspitsmuis (*Neomys fodiens*) is gebonden aan schone wateren met een rijke oevervegetatie. Derhalve kan worden gesteld dat beide soorten niet in het plangebied voorkomen. Voor de overige spitsmuizen geldt dat zij door de provincie Noord-Brabant voor ruimtelijke ingrepen zijn vrijgesteld van de Wet natuurbescherming.

Woelmuizen

De verspreiding van de molmuis (*Arvicola scherman*) is beperkt tot Limburg. De overige onder dit beschermingsregime vallende woelmuizen zijn door de provincie Noord-Brabant voor ruimtelijke ingrepen vrijgesteld van de Wet natuurbescherming.

Eekhoorn

Tijdens het veldbezoek werden geen nesten van de eekhoorn (*Sciurus vulgaris*) of knaagsporen aangetroffen. Het plangebied bevat echter wel voldoende hoge bomen en schuilmogelijkheden dat aanwezigheid van de eekhoorn niet uit te sluiten is. De eekhoorn is voor ruimtelijke ingrepen door de provincie Noord-Brabant niet vrijgesteld van de Wet natuurbescherming.

Haasachtigen, egel en vos

Deze soorten zijn door de provincie Noord-Brabant voor ruimtelijke ingrepen vrijgesteld van de Wet natuurbescherming.

Marterachtigen

In het voorjaar van 2017 is er door Bureau Mertens een veldonderzoek gedaan naar de kleine marters, (bunzing (*Mustela putorius*), hermelijn (*Mustela erminea*) en wezel (*Mustela nivalis*) in de Zwaikom. Bij deze veldbezoeken zijn alle drie de soorten niet aangetroffen. Derhalve kan redelijkerwijs worden gesteld dat binnen het plangebied geen onder dit beschermingsregime vallende kleine marterachtigen voorkomen.

In het plangebied zijn veel gebouwen aanwezig, maar zijn de gebouwen niet van binnen onderzocht op aanwezigheid van sporen van marterachtigen. Het is dan ook niet uitgesloten dat een van de gebouwen dient als verblijfplaats voor de steenmarter (*Martes foina*) en het dus niet uit te sluiten is dat de steenmarter in het gebied voor komt.

Bij de ontwikkeling van het gebied blijven de bestaande gebouwen gehandhaafd, zodat een verblijfplaats niet verdwijnt. Heeft de steenmarter een verblijfplaats in de Zwaikom, dan hebben de toekomstige ontwikkelingen wel gevolgen voor zijn foerageergebied.

In het plangebied werden geen sporen van de das (*Meles meles*) aangetroffen en de aanwezigheid ervan kan daarom redelijkerwijs worden uitgesloten

Overige zoogdieren

De overige onder dit beschermingsregime vallende zoogdieren betreffen ofwel zeezoogdieren ofwel in het bos of open veld levende grote hoefdieren. Daarom kan redelijkerwijs worden gesteld dat binnen het plangebied geen onder dit beschermingsregime vallende overige zoogdieren voorkomen.

5.4.3 Vissen

In het plangebied is een watergang aanwezig. De beekdonderpad (*Cottus rhenanus*), beekprik (*Lampetra planeri*), elrits (*Phoxinus phoxinus*) en gestippelde alver (*Alburnoides bipunctatus*) zijn soorten van schone, heldere, continu stromende beken en zijn (grotendeels) beperkt tot de provincie Limburg. De beekprik komt ook elders op de hogere zandgronden voor en van de elrits bevindt zich een geïsoleerde populatie op de Veluwe. De kwabaal (*Lota lota*) is een soort van grote wateren en riviertjes. Voor al deze soorten kunnen we stellen dat zij niet in het plangebied voorkomen.

5.4.4 Reptielen

Het plangebied ligt ver buiten het bekende verspreidingsgebied van de ringslang (*Natrix natrix*). De levendbarende hagedis is een soort die op korte afstand van het plangebied is aangetroffen. Met de rijk gevarieerde structuur van het plangebied wordt voldaan aan de voorwaarden om een leefgebied te zijn voor deze hagedis. Op voorhand is daarom niet uit te sluiten dat de levendbarende hagedis niet in het plangebied voor komt. Op grond van het ontbreken van voor overige reptielen geschikte ecotopen in het plangebied (zoals schrale vegetatie met voldoende rustige, zonnige plekken) kan de aanwezigheid van overige reptielen redelijkerwijs worden uitgesloten.

5.4.5 Amfibieën

In het plangebied is weliswaar open water aanwezig, maar dit water is te diep en de oevers zijn te steil om een geschikt voortplantingsbiotoop te zijn. Ook in de directe omgeving is geen geschikt voortplantingswater voor beschermde amfibieën aanwezig. De aanwezigheid van overwinterende amfibieën kan daarom redelijkerwijs worden uitgesloten.

De kleine watersalamander (*Lissotriton vulgaris*), gewone pad (*Bufo bufo*), bruine kikker (*Rana temporaria*), bastaardkikker (*Pelophylax kl. esculentus*) en meerkikker zijn door de provincies voor ruimtelijke ingrepen vrijgesteld van de Wet natuurbescherming.

5.4.6 Dagvlinders en libellen

In het plangebied komen geen voedselarme wateren of vegetaties voor die geschikt zijn als leefgebied voor onder dit beschermingsregime vallende libellen en dagvlinders. De aanwezigheid van onder dit beschermingsregime vallende libellen en dagvlinders kan daarom redelijkerwijs worden uitgesloten.

5.4.7 Overige ongewervelden

Het plangebied bevindt zich buiten het bekende verspreidingsgebied van de Europese rivierkreeft (*Astacus astacus*) en het vliegend hert (*Lucanus cervus*).

5.5 Bescherming van houtopstanden

Vooralsnog vindt er nog geen kap plaats en wordt eerst het bestemmingsplan vastgesteld. Mocht er in de toekomst toch houtkap gepland zijn dan zal op basis van Artikel 4.2 van de Wet natuurbescherming melding gemaakt moeten worden bij Gedeputeerde Staten (GS).

6. Bestemmingsplanherziening

De gemeente Oosterhout is voornemens het bestemmingsplan van het plangebied aan te passen. Als onderdeel van de bestemmingsplanherziening is men bij wet verplicht een ecologische Quicksan uit te (laten) voeren. Het voorliggende rapport laat hiervan de resultaten zien.

De bestemmingsplanherziening behelst een aantal grote ingrepen in het gebied. Om inzichtelijk te krijgen welke gevolgen de ingrepen hebben volgt hier een opsomming van de te verwachten werkzaamheden:

- Uitbreiding jachthaven met een 5^e steiger
- Aanleg van een brug over de Zwaai kom, waarbij de Koningsweg wordt verbonden met de Korenbocht
- Ophoging van vooral het zuidelijk deel van Het Eiland tot een hoogte van 4,2 m + NAP
- Aanleg van een woonwijk op het Eiland en op de Vaste Wal (Twickel terrein), waarbij op een aantal locaties hoogbouw wordt toegestaan:
 - De NW punt op het Eiland (tot 44 meter)
 - De ZO punt op het Eiland (tot 25 meter)
 - Ten NW van de jachthaven op het Eiland, zuid van de Korenbocht (21 tot 25 meter)
- Kap van delen van het bestaande bos op het Eiland.
- De bestaande vuilstort wordt opnieuw ingepakt.

Zoals uit bovenliggende punten blijkt, zullen er na de bestemmingsplanherziening een aantal ingrepen worden uitgevoerd, waardoor het gebied anders wordt ingericht en bebouwd. Dan gaat het met name om het ophogen van een gedeelte van het Eiland, het kappen van een deel van het bos, met name ten noordwesten van de oude vuilstort en het opnieuw inpakken van de oude vuilstort.

7. Toetsing en effectbeoordeling

7.1 Beschermd gebied (Natura 2000 en NNN)

Het Natura 2000-gebied dat het dichtste bij het plangebied ligt is 'Biesbosch'. Dit gebied ligt op een afstand van meer dan 7 km van het plangebied.

Door menselijke invloeden in het tussenliggende gebied als gevolg van de aanwezigheid van bijvoorbeeld stedelijk gebied en grote wegen zijn negatieve effecten door geluidsverstoring of visuele verstoring als gevolg van de bestemmingsplanherziening op Natura 2000-gebieden uitgesloten. De bestemmingsplanherziening draagt niet bij aan verreikende effecten, zoals stikstofdepositie of verdroging. De bestemmingsplanherziening leidt dan ook niet tot een verslechtering van de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in Natura 2000-gebieden en heeft ook geen significant verstrend effect op de soorten waarvoor Natura 2000-gebieden zijn aangewezen.

De maatregelen die voortkomen uit de bestemmingsplanherziening (zoals ophoging van het plangebied) zouden echter wel kunnen bijdragen aan verreikende effecten. Door alle activiteiten die nodig zijn om het gebied klaar te maken voor woningbouw, zal er (tijdelijk) een hogere uitstoot van schadelijk stoffen (stikstofdepositie) plaatsvinden en zouden effect kunnen hebben op de habitats van soorten in het nabij gelegen Natura 2000-gebied 'Biesbosch'.

Een overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van Natura 2000-gebieden is dan ook niet uit te sluiten.

Het plangebied ligt slechts gedeeltelijk binnen het NNN, maar het betreft in deze fase alleen een bestemmingsplanherziening. Door deze herziening worden bepaalde ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk gemaakt, die getoetst moeten worden aan de Verordening Ruimte. Eén van deze ontwikkelingen betreft de aanpassing van het NNN, dat voor een deel in de Zwaikom is gelegen. Indien de ruimtelijke ontwikkelingen een negatief effect hebben op het NNN kan het noodzakelijk zijn de ingreep ruimtelijk te compenseren. In Noord-Brabant moet hierbij ook rekening gehouden worden met een externe werking van een ingreep op het NNN. Hier is door Regelink Ecologie & Landschap reeds een onderzoek naar gedaan en is de rapportage aan de gemeente voorgelegd.

7.2 Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Binnen het plangebied zijn jaarrond beschermde nesten van vogelsoorten met vaste rust- en/of verblijfplaatsen te verwachten (Categorie 1 t/m 4). De huismus, gierzwaluw, buizerd en sperwer vallen onder andere onder dit regime en hiernaar moet, ruim voor uitvoering van de ingrepen, nader onderzoek plaatsvinden. Indien deze soorten in het plangebied voorkomen dienen mitigerende maatregelen getroffen te worden om negatieve effecten van de ingrepen teniet te doen. Ook kan het dan noodzakelijk zijn een ontheffing Wet natuurbescherming aan te vragen.

Voor te verwachten soorten uit categorie 5 zijn in het plangebied en in de directe nabijheid daarvan voldoende alternatieve nestmogelijkheden voor handen.

Werkzaamheden die uitgevoerd worden tijdens het broedseizoen kunnen leiden tot het verlaten van nesten met eieren of jongen en brengen de functionaliteit van de nesten in gevaar en zijn een overtreding van artikel 3.1 lid 1 en 2 Wet Natuurbescherming.

7.3 Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

7.3.1 Zoogdieren

Vleermuizen

Uit de resultaten blijkt dat verschillende soorten vleermuizen binnen het plangebied (kunnen) voorkomen. In Tabel 2 is weergegeven op welke potentieel voorkomende combinatie van soorten en functies binnen het plangebied mogelijk negatieve effecten te verwachten zijn.

Tabel 2. De potentieel voorkomende soorten vleermuizen en functies

	zomerverblijfplaats	kraamverblijfplaats	paarverblijfplaats	winterverblijfplaats	vliegroute	foerageergebied
gewone dwergvleermuis	X	X	X	X	X	X
ruige dwergvleermuis	X		X		X	X
kleine dwergvleermuis	X		X			X
rosse vleermuis	X	X	X			X
watervleermuis	X	X	X		X	X
bosvleermuis	X		X			X
laatvlieger	X	X			X	X
gewone grootoorvleermuis	X	X	X		X	X
Baardvleermuis	X				X	X
	= Negatief effect niet uitgesloten					

Omdat door uitvoering van de plannen in de bestemmingsplanherziening meerdere potentiële verblijfplaatsen verdwijnen (in het te kappen bos), leidt de bestemmingsplanherziening mogelijk tot een overtreding van artikel 3.5 van de Wet Natuurbescherming. Aantasting van foerageergebieden en vliegroutes leiden indirect tot een afname van de functionaliteit van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van vleermuizen en zijn daarmee ook een overtreding van artikel 3.5, lid 4 van de Wet natuurbescherming.

Ruim voorafgaande aan de uitvoering van de plannen in de bestemmingsplanherziening dient onderzoek naar vleermuizen uitgevoerd te worden. Afhankelijk van de uitkomst daarvan kunnen uiteenlopende mitigerende maatregelen nodig zijn om negatieve effecten teniet te doen. Ook kan het noodzakelijk zijn een ontheffing Wet natuurbescherming aan te vragen.

Overige zoogdieren

Uit de resultaten blijkt dat de aanwezigheid van soorten uit deze groep redelijkerwijs kan worden uitgesloten. De bestemmingsplanherziening leidt voor deze soorten dan ook niet tot een overtreding van de Wet natuurbescherming.

7.3.2 Amfibieën

Uit de resultaten blijkt dat de aanwezigheid van onder dit beschermingsregime vallende beschermde amfibieën, alleen de rugstreeppad mogelijk aanwezig is in het gebied. Daarmee is een negatief effect op deze soort niet uit te sluiten. De bestemmingsplanherziening kan derhalve tot een overtreding van de Wet natuurbescherming leiden voor deze soort. Voor de overige soorten kan redelijkerwijs worden uitgesloten dat ze aanwezig zijn.

7.3.3 Overige soortgroepen

Uit de resultaten blijkt dat de aanwezigheid van onder dit beschermingsregime vallende beschermde soorten uit de soortgroepen planten, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en overige ongewervelden redelijkerwijs kan worden uitgesloten. Daarmee is ook een negatief effect op deze soorten redelijkerwijs uit te sluiten. De bestemmingsplanherziening leidt derhalve niet tot een overtreding van de Wet natuurbescherming voor deze soorten.

7.4 Beschermingsregime andere soorten

7.4.1 Zoogdieren

Slaapmuizen, ware muizen, spitsmuizen en woelmuizen

Uit de resultaten blijkt dat de aanwezigheid van soorten uit deze groepen redelijkerwijs kan worden uitgesloten of dat zij voor ruimtelijke ingrepen zijn vrijgesteld van de Wet natuurbescherming. De bestemmingsplanherziening leidt voor deze soorten dan ook niet tot een overtreding van de Wet natuurbescherming.

Marterachtigen en eekhoorn

Uit de resultaten blijkt dat de aanwezigheid van de das, bunzing, hermelijn en wezel redelijkerwijs kan worden uitgesloten. Van de eekhoorn en steenmarter, kan de aanwezigheid in het plangebied niet met zekerheid worden uitgesloten. Naar deze soorten dient nader onderzoek uitgevoerd te worden. Afhankelijk van de uitkomst van dit onderzoek kan het noodzakelijk zijn mitigerende maatregelen te nemen in de omgeving van het plangebied en een ontheffing van de Wet natuurbescherming aan te vragen.

Overige zoogdieren

Uit de resultaten blijkt dat de aanwezigheid van soorten uit deze groepen redelijkerwijs kan worden uitgesloten of dat zij voor ruimtelijke ingrepen zijn vrijgesteld van de Wet natuurbescherming. De bestemmingsplanherziening leidt voor deze soorten dan ook niet tot een overtreding van de Wet natuurbescherming.

7.4.2 Overige soortgroepen

Uit de resultaten blijkt dat de aanwezigheid van onder dit beschermingsregime vallende beschermde soorten alleen uit de soortgroep reptielen, de levendbarende hagedis niet uitgesloten kan worden.

De aanwezigheid van soorten uit de overige soortgroepen planten, reptielen (anders dan de levendbarende hagedis), vissen, amfibieën, dagvlinders, libellen en overige ongewervelden kan redelijkerwijs wel worden uitgesloten. De bestemmingsplanherziening kan voor de levendbarende hagedis leiden tot een overtreding van de Wet natuurbescherming. Voor de overige soorten leidt dit niet tot een overtreding van de Wet natuurbescherming.

7.5 Bescherming van houtopstanden

Omdat de bestemmingsplanherziening plaatsvindt buiten de bebouwde kom, is artikel 4.2 van de Wet natuurbescherming van toepassing. Een deel van de houtopstanden is ook gelegen binnen het NNB waardoor de Verordening Ruimte van toepassing is.

8. Conclusies

8.1 Beschermd gebied (Natura 2000 en NNN)

De bestemmingsplanherziening kan tot een verslechtering van de kwaliteit van de natuurlijke habitats leiden. Op de habitats van soorten in Natura 2000-gebieden kan een verslechtering verwacht worden, maar de ingrepen hebben geen significant verstorend effect op de soorten waarvoor Natura 2000-gebieden zijn aangewezen.

De bestemmingsplanherziening vindt deels plaats binnen het NNN, maar betreft vooralsnog geen ingrepen. Bij eventuele ingrepen en effecten als gevolg van de bestemmingsplanherziening is de Verordening Ruimte van toepassing. Uit hoofdstuk 6 is gebleken dat de ingrepen een verstorend effect kunnen hebben op het NNN. Door Regelink Ecologie & Landschap is een rapportage opgesteld over de effecten op het NNN. Hierin is al beschreven welke effecten er zijn en welke maatregelen er voorgesteld kunnen worden om dit te compenseren.

8.2 Beschermd soorten

8.2.1 Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

In het plangebied zijn de volgende vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond zijn beschermd waargenomen of te verwachten: huismus, gierzwaluw, sperwer, buizerd en ransuil. Geadviseerd wordt een inventarisatie van deze broedvogels uit te laten voeren. Afhankelijk van de uitkomst daarvan kunnen mitigerende maatregelen en een ontheffing Wet natuurbescherming noodzakelijk zijn. Voor mitigerende maatregelen geldt een gewenningsperiode (zijnde 2 jaar), zodat deze ruim van te voren uitgevoerd dienen te worden.

Voor de andere mogelijk aanwezige soorten broedvogels geldt dat eventuele werkzaamheden buiten het broedseizoen uitgevoerd dienen te worden. Werkzaamheden die uitgevoerd worden tijdens het broedseizoen kunnen leiden tot het verlaten van nesten met eieren of jongen en brengen de functionaliteit van de nesten in gevaar en zijn een overtreding van de Wet natuurbescherming, artikel 3.1, lid 1 en 2. Voor het broedseizoen stelt de wet geen vaste begin- of einddatum. Normaal gesproken loopt het broedseizoen voor de meeste vogelsoorten van 15 maart tot 15 juli.

Het is niet mogelijk ontheffing te verkrijgen voor het verstoren van broedende vogels.

8.2.2 Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Een aantal boombewonende vleermuissoorten hebben mogelijk hun vaste rust- en/of verblijfplaats in de bomen die in Zwaikom aanwezig zijn. Daarom is het noodzakelijk aanvullend onderzoek naar de aanwezigheid van deze vleermuissoorten in het plangebied te verrichten. Het verdient aanbeveling dit aanvullende onderzoek uit te voeren volgens het Vleermuisprotocol 2017 van de Gegevensautoriteit Natuur.

Bij gebruikmaking van dit protocol wordt een eventuele ontheffingsaanvraag zonder aanvullende informatie vrijwel zeker in behandeling genomen. Tevens geeft het Vleermuisprotocol invulling aan de onderzoeksinspanning voortkomend uit de Wet natuurbescherming. Aanvullend

vleermuisonderzoek houdt in dat er drie bezoeken in de periode 15 mei t/m 15 juli (twee direct na zonsondergang en een direct voor zonsopkomst) en twee bezoeken in periode 15 augustus t/m 1 oktober (ruim na zonsondergang en ruim voor zonsopkomst) aan het plangebied gebracht dienen te worden. Deze bezoeken moeten met behulp van een *heterodyne* batdetector met *time expansion* uitgevoerd worden.

Afhankelijk van de uitkomst van dit onderzoek kan het noodzakelijk zijn mitigerende maatregelen te treffen en een ontheffing Wet natuurbescherming aan te vragen. Voor mitigerende maatregelen geldt een gewenningsperiode zodat deze ruim van te voren uitgevoerd dienen te worden.

Amfibieën kunnen overwinteren in de beschutting van de bosranden in het plangebied. Kappen van dit gedeelte leidt tot verlies van overwinteringsgebied. Aanvullend onderzoek moet duidelijkheid geven of er amfibieën in het plangebied aanwezig zijn en de mogelijkheid bestaat dat overwinteringsbiotoop kan verdwijnen.

Onderzoek naar rugstreeppad moet plaatsvinden conform de soortenstandaard die voor deze soort verschenen is. Voor deze soorten kunnen verschillende methoden ingezet worden, zoals vangen met schepnet of fuik, luisteren naar roepende dieren of analyses met behulp van e-DNA. De keuze hangt onder meer af van de tijd van het jaar waarin het onderzoek uitgevoerd wordt. Indien de inventarisatie in het voorjaar en zomer plaatsvindt moet er bij positief resultaat van de inventarisatie ervan uitgegaan worden dat er ook overwintering in het plangebied plaatsvindt en moeten de maatregelen hierop afgestemd worden.

8.2.3 Beschermingsregime andere soorten

De eekhoorn, steenmarter en levendbarende hagedis komen mogelijk voor in het plangebied. Geadviseerd wordt ruim voor de uitvoering van de plannen in de bestemmingsplanherziening onderzoek naar deze soorten uit te laten voeren. Afhankelijk van de uitkomst van dit onderzoek kan het nodig zijn in de omgeving van het plangebied mitigerende maatregelen te treffen en een ontheffing Wet natuurbescherming aan te vragen. Voor mitigerende maatregelen geldt een gewenningsperiode zodat deze ruim van te voren uitgevoerd dienen te worden.

Ten aanzien overige soorten die onder dit beschermingsregime vallen is de aanpassing van het bestemmingsplan geen overtreding van de Wet natuurbescherming.

8.3 Bescherming van houtopstanden

Omdat de bestemmingsplanherziening plaatsvindt buiten de bebouwde kom zijn de artikelen 4.2 en 4.3 van de Wet natuurbescherming van toepassing. Indien er uitvoering wordt gegeven aan het bestemmingsplan zal de kap bij Gedeputeerde Staten gemeld moeten worden en zal er voor de verloren gegane oppervlakte compensatie moeten plaatsvinden. Die compensatie zal dan conform de Verordening Ruimte van de provincie uitgevoerd moeten worden.

8.4 Samenvatting

In algemene zin kan redelijkerwijs worden gesteld dat op grond van de mogelijke ingrepen de uitvoering van de bestemmingsplanherziening mogelijk door de Wet natuurbescherming wordt verhinderd. Ten aanzien van de uitvoering van de plannen in de bestemmingsplanherziening wordt

geadviseerd tijdig onderzoek uit te voeren naar vogels met jaarrond beschermde nesten, vleermuizen, eekhoorn, steenmarter, levendbarende hagedis en rugstreeppad. Afhankelijk van de resultaten van dit aanvullende onderzoek kan het noodzakelijk zijn een ontheffing Wet natuurbeschermingen aan te vragen en een mitigatieplan op te stellen en uit te voeren.

Onderzoek naar onder andere broedende vogels en kraamverblijfplaatsen van vleermuizen zijn seizoensgebonden. Mitigerende maatregelen zijn vaak pas effectief na een ruime gewenningsperiode. Daarom wordt geadviseerd tenminste **twee jaar** voor de uitvoering van de plannen in de bestemmingsplanherziening onderzoek naar beschermde soorten uit te laten voeren.

9. Bronnen

9.1 Literatuur

Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys (redactie) 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. – Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.

Brouwer, T., M. Dorenbosch, R. van Eekelen & J. Spier, 2010. Vissenatlas Noord-Brabant. Uitgeverij Profiel, Bedum.

Creemers, C.M. & J.C.W. van Delft, 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Dietz, C., O. von Helversen & D. Nill, 2011. Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika. Tirion Natuur.

Floron, 2011. Nieuwe Atlas van de Nederlandse Flora. KNNV Uitgeverij, Zeist.

Limpens, H., J. Regelink & R. Koelman, 2011. Cursus vleermuizen en planologie. Cursusmap, Zoogdierverseniging.

Regelink, J.R. & T. Bosch, 2007. Grote bosmuis in Winterswijk. Zoogdier 18 (2): 23.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014. Soortenstandaard Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014. Soortenstandaard Gierzwaluw *Apus apus*.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014. Soortenstandaard Huismus *Passer domesticus*.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014. Soortenstandaard Ruige dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii*.

Sander Bouwens, 2017. Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortbescherming

9.2 Websites

www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/vleermuisprotocol

www.ravon.nl

www.soortenbank.nl

www.sovon.nl

www.telmee.nl

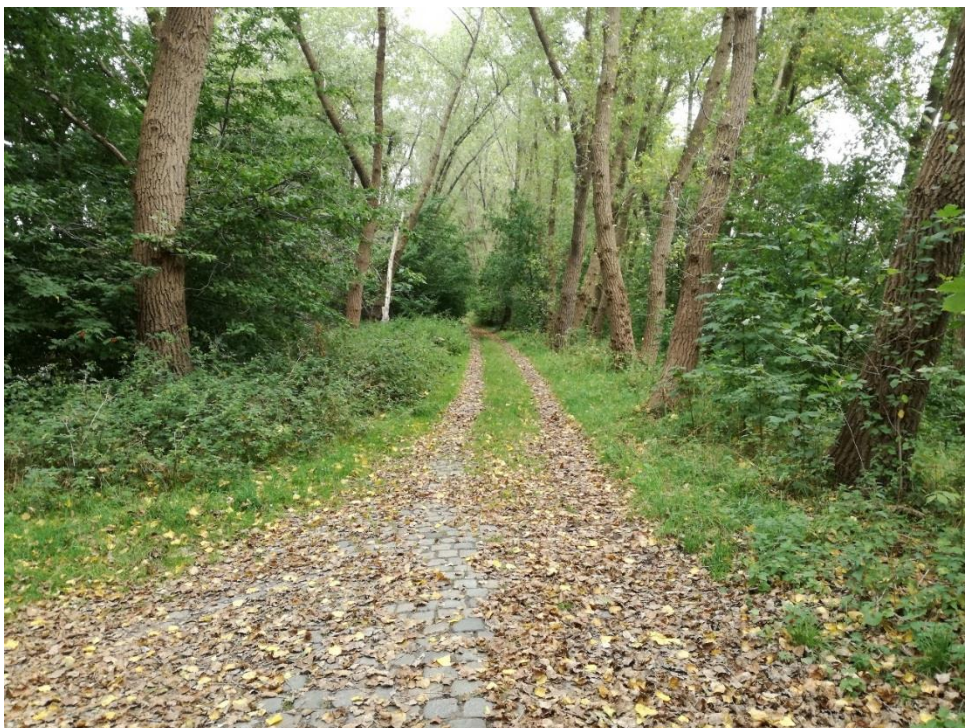
www.verspreidingsatlas.nl

www.vlinderstichting.nl

www.zoogdiervereniging.nl

Bijlage 1. Foto-impressie plangebied

Figuur 1. Het bos aan de oostkant van het Eiland. De dikkere hoog opgaande bomen zijn de ratelpopulieren.

Figuur 2. Het terrein van de handboogvereniging met op de achtergrond de wal van de voormalige stortplaats. Het verenigingsgebouw staat rechts van het schietterrein (niet op de foto).

Figuur 3. De kop van het Eiland, kijkend in zuidelijke richting met het water van de Zwaaiikom en het bedrijventerrein aan de overzijde.

Figuur 4. De kop van het Eiland, kijkend in zuidelijke richting met het water van het Wilhelminakanaal juist zichtbaar aan de westzijde van het gebied.

Figuur 5. Het 'schraal' graslandje ingeklemd tussen het bosje ten noorden en de agrarische percelen ten zuiden ervan. Kijkend in oostelijke richting zijn ook nog de bulten van de voormalige stortplaats zichtbaar.

Figuur 6. De boerderijwoning en schuur.

Figuur 7. Het agrarisch gebied.

Figuur

Figuur 8. Het terrein van de scoutingclub

Figuur 9. De jachthaven kijkend richting noordoosten

Figuur 10. Het bedrijventerrein op de zogenaamde Vaste Wal, kijkend richting het zuidoosten.

Bijlage 2. Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten

Het Ministerie van LNV (nu: EZ) heeft in augustus 2009 de lijst met vogelsoorten waarvan de nesten het hele jaar door beschermd zijn aangepast. Met ingang van 26 augustus 2009 geldt een jaarronde bescherming van nestplaatsen van de soorten van categorie 1-4. Voor de soorten van categorie 5 is een inventarisatie gewenst.

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Categorie
steenuil	<i>Athene noctua</i>	1
gierzwaluw	<i>Apus apus</i>	2
huismus	<i>Passer domesticus</i>	2
roek	<i>Corvus frugilegus</i>	2
grote gele kwikstaart	<i>Motacilla cinerea</i>	3
kerkuil	<i>Tyto alba</i>	3
oehoe	<i>Bubo bubo</i>	3
ooievaar	<i>Ciconia ciconia</i>	3
slechtvalk	<i>Falco peregrinus</i>	3
boomvalk	<i>Falco subbuteo</i>	4
buizerd	<i>Buteo buteo</i>	4
havik	<i>Accipiter gentilis</i>	4
ransuil	<i>Asio otus</i>	4
sperwer	<i>Accipiter nisus</i>	4
wespendief	<i>Pernis apivorus</i>	4
zwarte wouw	<i>Milvus migrans</i>	4
blauwe reiger	<i>Ardea cinerea</i>	5
boerenzwaluw	<i>Hirundo rustica</i>	5
bonte vliegenvanger	<i>Ficedula hypoleuca</i>	5
boomklever	<i>Sitta europaea</i>	5
boomkruiper	<i>Certhia brachydactyla</i>	5
bosuil	<i>Strix aluco</i>	5
brilduiker	<i>Bucephala clangula</i>	5
draaihals	<i>Jynx torquilla</i>	5
eidereend	<i>Somateria mollissima</i>	5
ekster	<i>Pica pica</i>	5
gekraagde roodstaart	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	5
glanskop	<i>Parus palustris</i>	5
grouwe vliegenvanger	<i>Muscicapa striata</i>	5
groene specht	<i>Picus viridis</i>	5
grote bonte specht	<i>Dendrocopos major</i>	5
hop	<i>Upupa epops</i>	5
huiszwaluw	<i>Delichon urbicum</i>	5
ijsvogel	<i>Alcedo atthis</i>	5

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Categorie
kleine bonte specht	<i>Dendrocopos minor</i>	5
kleine vliegenvanger	<i>Ficedula parva</i>	5
koolmees	<i>Parus major</i>	5
kortsnavelboomkruiper	<i>Certhia familiaris macrodactyla</i>	5
oeverzwaluw	<i>Riparia riparia</i>	5
pimpelmees	<i>Parus caeruleus</i>	5
raaf	<i>Corvus corax</i>	5
ruigpootuil	<i>Aegolius funereus</i>	5
spreeuw	<i>Sturnus vulgaris</i>	5
tapuit	<i>Oenanthe oenanthe</i>	5
torenvalk	<i>Falco tinnunculus</i>	5
zeearend	<i>Haliaeetus albicilla</i>	5
zwarte kraai	<i>Corvus corone</i>	5
zwarte mees	<i>Periparus ater</i>	5
zwarte roodstaart	<i>Phoenicurus ochruros</i>	5
zwarte specht	<i>Dryocopus martius</i>	5

Bijlage 3. Vrijstelling per provincie

De volgende soorten zijn voor ruimtelijke ingrepen voor alle provincies vrijgesteld:

Amfibieën

- bruine kikker (*Rana temporaria*)
- gewone pad (*Bufo bufo*)
- kleine watersalamander (*Lissotriton vulgaris*)
- meerkikker (*Rana ridibunda*)
- middelste groene kikker/bastaardkikker (*Pelophylax* kl. *esculentus*)

Zoogdieren

- bosmuis (*Apodemus sylvaticus*)
- egel (*Erinaceus europeus*)
- haas (*Lepus europeus*)
- huisspitsmuis (*Crocidura russula*)
- ondergrondse woelmuis (*Pitymys subterraneus*)
- ree (*Capreolus capreolus*)
- tweekleurige bosspitsmuis (*Sorex coronatus*)
- woelrat (*Arvicola terrestris*)

De volgende zoogdieren zijn in de provincies Drenthe, Noord-Brabant en Noord-Holland **niet** vrijgesteld van de Wet natuurbescherming.

- bunzing (*Mustela putorius*)
- hermelijn (*Mustela erminea*)
- wezel (*Mustela nivalis*)